

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 28 december 2004

T 2679-02

KLAGANDE

Högra Handen MK Aktiebolags konkursbo, 556253-3520, c/o konkursförvaltaren
jur. kand. SO

Ställföreträdare: jur. kand. SO

Ombud: advokaten JB

MOTPART

Norra Skogsägarna Ekonomisk förening, 794000-2665, Box 4076,
904 03 UMEÅ

Ombud: advokaten SB

SAKEN

Fordran

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätt, avd. 10, dom den 7 juni 2002 i mål T 5922-01

_____

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att hovrätten inte bort ålägga Högra Handen MK Aktiebolags konkursbo solidarisk betalningsförpliktelse med Högra Handen MK Aktiebolag i konkurs i själva saken samt att hovrätten däremot, som skett, bort ålägga konkursboet sådan betalningsförpliktelse beträffande rättegångskostnaderna.

Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd beträffande den i punkten 1 i hovrättens domslut föreskrivna betalningsförpliktelsen för Högra Handen MK Aktiebolags konkursbo. Högsta domstolen finner inte skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt, vilket innebär att hovrättens dom i dessa delar står fast.

Högsta domstolen undanröjer punkten 1 i hovrättens domslut såvitt avser förpliktelsen för Högra Handen MK Aktiebolags konkursbo att solidariskt med Högra Handen MK Aktiebolag i konkurs till Norra Skogsägarna Ekonomisk förening utge tvåmiljonertrehundratusen (2.300.000) kr jämte ränta.

Norra Skogsägarna Ekonomisk förening förpliktas ersätta Högra Handen Aktiebolag konkursbos rättegångskostnad i Högsta domstolen med tjugotusen (20.000) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens beslut till dess betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Högra Handen MK Aktiebolags konkursbo (Konkursboet) har yrkat att Högsta domstolen i första hand undanröjer hovrättens dom och återförvisar målet till hovrätten för erforderlig handläggning och i andra hand att Högsta domstolen,

med ändring av hovrättens dom, ogillar Norra Skogsägarna Ekonomisk förening (Skogsägarnas) talan i sak.

Konkursboet har vidare yrkat att Högsta domstolen befriar Konkursboet från skyldigheten att utge ersättning för Skogsägarnas rättegångskostnader och i stället förpliktar Skogsägarna att ersätta Konkursboet för dess rättegångskostnader i hovrätten med där yrkat belopp.

Skogsägarna har bestritt ändringsyrkandena.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd rörande frågan om Konkursboet bort åläggas betalningsförpliktelse i själva saken och beträffande rättegångskostnader solidariskt med Högra Handen MK Aktiebolag (Högra Handen) i konkurs samt förklarat frågan om prövningstillstånd i målet i övrigt vilande.

Konkursförvaltarkollegiernas Förening har yttrat sig i målet.

SKÄL

Skogsägarna väckte vid tingsrätten talan mot Högra Handen med yrkande att bolaget skulle utge visst belopp till Skogsägarna. Tingsrätten ogillade talan och Skogsägarna överklagade målet till hovrätten. Efter det att bolaget försatts i konkurs inträdde Konkursboet i rättegången i hovrätten. I hovrättens dom förpliktades Konkursboet att solidariskt med Högra Handen dels betala yrkat belopp jämte ränta, dels ersätta Skogsägarna för rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten.

Om det vid tiden för ett konkursbeslut förs en talan mot en konkursgäldenär angående en fordran som kan göras gällande i konkursen (konkursfordran), får enligt 3 kap. 9 § andra stycket konkurslagen konkursboet inträda i rättegången vid sidan av gäldenären. Konkursboet anses då inta partsställning (se NJA II 1947 s. 161 beträffande motsvarande bestämmelse i 1921 års konkurslag). I realiteten torde konkursboet bli likställt med en självständig intervenient (Olivecrona, Konkursrätt, 1964, s. 37). Konkursboets ställning av part i rättegången får uppfattas som ett uttryck för de processuella befogenheter som tillkommer konkursboet (jfr beträffande självständig intervenient NJA 1982 s. 10).

Utmärkande för en konkursfordran, som är en fordran som görs gällande mot konkursgäldenären, jämfört med en massafordran, som är en fordran som riktar sig mot konkursboet, är att konkursfordran med ett fåtal undantag har uppkommit före konkursbeslutet under det att massafordran har uppkommit efter denna tidpunkt på grundval av t.ex. fortsatt drift av gäldenärens rörelse eller andra liknande åtgärder som vidtas för boets räkning. En konkursfordran anses i regel ha uppkommit före konkursbeslutet om det rättsfaktum som utgör den väsentliga grunden för fordran inträffat före konkursutbrottet. Enbart det förhållandet att ett konkursbo med stöd av 3 kap. 9 § andra stycket konkurslagen vidtar åtgärden att inträda i en pågående rättegång om en konkursfordran kan inte anses innebära att grunden för fordran i fråga skall anses ha inträffat efter konkursbeslutet och att fordran därmed, från att ha varit en vid tidpunkten för konkursbeslutet tvistig konkursfordran, skall ha övergått till att bli en tvistig massafordran. För att Konkursboet skulle kunna åläggas en självständig betalningsförpliktelse har därtill krävts att en särskild talan om detta väckts mot boet. Någon sådan talan föreligger inte i detta mål. Hovrätten borde alltså inte ha ålagt Konkursboet någon betalningsförpliktelse i själva saken.

Vad härefter angår den dispenserade rättegångskostnadsfrågan skall denna bedömas med hänsyn till utgången i hovrätten i själva saken i målet mellan Skogsägarna och Högra Handen. Till följd av föreskriften i 18 kap. 9 § rättegångsbalken om medparters solidariska betalningsansvar för motparts rättegångskostnader blir, när konkursbo inträder i rättegång vid sidan av konkursgäldenären, boet och gäldenären i princip solidariskt ansvariga för motpartens ersättningsgilla rättegångskostnader för tiden både före och efter boets inträde (jfr Welamson, Konkursrätt, 1961, s. 295). Konkursboet har anfört att det inträdde i processen först i hovrätten och därmed inte var medpart till konkursgäldenären vid tingsrätten, varför ansvar för Skogsägarnas rättegångskostnader i den delen inte skall åvila Konkursboet.

När ett mål fullföljs från tingsrätten till hovrätten bestäms ersättningsansvaret för motparts rättegångskostnader, oavsett i vilken instans dessa har uppstått, med hänsyn till utgången i själva saken i hovrätten. Konkursboet har i hovrätten deltagit i rättegång som avsett samma talan som vid tingsrätten och som lett till att boet och dess medpart helt tappat målet. Det föreligger då inte skäl att göra avsteg från huvudregeln i 18 kap. 9 § rättegångsbalken om medparters solidariska betalningsansvar för motpartens samtliga ersättningsgilla rättegångskostnader. Den dispenserade rättegångskostnadsfrågan skall alltså besvaras så att det var riktigt att ålägga Konkursboet solidarisk betalningsförpliktelse med Högra Handen beträffande aktuella rättegångskostnader.

Mot bakgrund av de nu redo visade bedömningarna skall prövningstillstånd meddelas såvitt avser den i punkten 1 i hovrättens domslut föreskrivna betalningsförpliktelsen för Konkursboet. Högsta domstolen finner däremot inte skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt.

Den nu angivna förpliktelsen för Konkursboet har meddelats utan att Konkursboet varit rätteligen stämt och utan att boet fört någon talan i målet såvitt gäller den förpliktelsen. Domen innefattar därför i denna del en sådan domvilla som avses i 59 kap. 1 § 2 rättegångsbalken. Hovrättens domslut skall därför enligt 55 kap. 15 § jämförd med 50 kap. 26 § samma balk undanröjas i den del vari prövnings-tillstånd nu lämnats.

Till följd av utgången i målet i de dispenserade frågorna skall Skogsägarna ersätta konkursboets rättegångskostnad i Högsta domstolen med 20.000 kr av yrkade 31.250 kr.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Thorsson, Victor, Dahllöf,
Calissendorff (referent) och Widebeck
Föredragande revisionssekreterare: Blåder